

Binnen de vaste commissie voor Infrastructuur en Milieu hebben verschillende fracties de behoefte om vragen en opmerkingen voor te leggen aan de staatssecretaris van Infrastructuur en Milieu inzake de Modernisering Milieubeleid (Kamerstuk 28 663, nr. 55).

De voorzitter van de commissie,
Paulus Jansen

De adjunct-griffier van de commissie,
Van Dijk

I Vragen en opmerkingen vanuit de fracties

Inhoudsopgave

Inleiding
Algemeen
Relatie met andere milieupgaven
Internationale samenwerking
Coalities en samenwerkingsverbanden vormen
Duurzame bereikbaarheid en MIRT
Duurzame ruimtelijke inrichting en bebouwing
Gezonde en veilige leefomgeving
Luchtkwaliteit
Geluid
Externe veiligheid en (nieuwe) risico's
Bodem- en waterkwaliteit
Vernieuwen instrumenten van milieubeleid
Omgevingsrecht
Normstelling
Modernisering regelgeving
(Gebiedsgericht) maatwerk
Versterking uitvoering, toezicht en handhaving
Financiering en lastendruk

Inleiding

De leden van de VVD-fractie hebben kennis genomen van de brief Modernisering Milieubeleid. Het ontgaat de leden van de VVD-fractie waarom het noodzakelijk is dat het milieubeleid gemoderniseerd wordt. Naast de vraag of de staatssecretaris dit nader kan toelichten hebben de leden van deze fractie nog een aantal andere vragen.

De leden van de PvdA-fractie hebben met belangstelling en enige zorg kennis genomen van het standpunt van de staatssecretaris over de modernisering van het milieubeleid. De leden van deze fractie hebben nog een aantal vragen en opmerkingen over de toegestuurde brief en vragen daarom de staatssecretaris om op de door hen genoemde punten in te gaan.

De leden van de SP-fractie hebben met belangstelling kennis genomen van de «Aanpak Modernisering Milieubeleid». De leden hebben wel een aantal vragen en opmerkingen.

De leden van de SP-fractie zijn voorstander van nieuwe manieren om de problemen en uitdagingen van de 21^e eeuw in het milieu- en duurzaamheidsbeleid aan te pakken, maar kunnen zich niet altijd aan de indruk onttrekken dat de modernisering ook gebruikt wordt om normeringen te verminderen om daardoor economische groei te laten prevaleren boven gezondheids- en milieueisen.

De leden van de PVV-fractie hebben met gemengde gevoelens kennis genomen van de brief Modernisering Milieubeleid. De leden van deze fractie erkennen dat het milieubeleid in Nederland toe was aan een opfrisbeurt, maar zien niks in de uitvoering die de staatssecretaris voorstelt.

De leden van de CDA-fractie hebben kennis genomen van het voorgenoemde beleid «Aanpak Modernisering Milieubeleid». Ten aanzien hiervan hebben de leden van deze fractie nog enkele vragen.

De leden van de D66-fractie hebben met interesse kennis genomen van de «Aanpak Modernisering Milieubeleid». Deze leden vinden het van belang om een agenda voor het milieubeleid te hanteren en hier regelmatig met de regering over te spreken. De leden van deze fractie zien dan ook met belangstelling de jaarlijkse actualisatie van concrete resultaten en nieuwe acties tegemoet.

De leden van de ChristenUnie-fractie hebben met belangstelling kennisgenomen van de agenda Modernisering Milieubeleid. De verschillende voorstellen om te komen tot meer transparantie, samenwerking, vereenvoudiging en innovatie spreken aan maar kunnen volgens de leden van deze fractie pas echt worden beoordeeld als ze zijn uitgewerkt in concrete beleidsmaatregelen en gerelateerd aan concreet te bereiken doelen.

De leden van de SGP-fractie hebben met belangstelling kennisgenomen van de «Aanpak Modernisering Milieubeleid». Zij steunen de hoofdlijnen van deze aanpak, maar hebben wel enkele vragen.

Algemeen

De leden van de VVD-fractie vragen of het integreren van milieu en duurzaamheid in grote projecten in aanbestedingen als wens kan worden opgenomen, of dat de staatssecretaris van mening is dat milieu- en duurzaamheidseisen verplicht moeten worden voorgeschreven.

De leden van de VVD-fractie vragen, met betrekking tot het pleidooi van de staatssecretaris dat mensen vaker voor collectief vervoer moeten kiezen en minder vaak voor individueel autogebruik, of het een officiële Rijksdoelstelling is om steden meer autoluw te maken en andere vormen van vervoer te stimuleren. Zo ja, waarom, met welke percentages, tegen welke kosten, en hoe verhoudt dit zich met de individuele keuzevrijheid? Wat betekent dit voor extra investeringen in het openbaar vervoer?

De leden van de VVD-fractie hebben op het gebied van duurzaamheid de vraag wat de concrete doelstelling is. Voorts vragen de leden van deze fractie waarom de staatssecretaris meent dat de overheid hierin het voortouw moet nemen. Wanneer is dit initiatief geslaagd? Is het initiatief alleen maar gericht op gedragsverandering? In hoeverre denkt de staatssecretaris dat dit ook daadwerkelijk gaat werken en wat zijn de kosten van dit initiatief, zo vragen de leden van de VVD-fractie.

De leden van de VVD-fractie zien dat vertrouwen geven een belangrijk uitgangspunt is bij de vormgeving van het moderne milieubeleid en willen graag weten of daar een terughoudende overheid richting het bedrijfsleven mee wordt bedoeld. Zo nee, waarom is een terughoudende overheid niet het middel om vertrouwen aan het bedrijfsleven te geven?

De leden van de PvdA-fractie merken op dat de milieubrief op twee gedachten lijkt te hinken. Enerzijds wordt, in de ogen van de leden van deze fractie, volkomen terecht de gezondheid centraal gesteld. Anderzijds wordt ook regelmatig maatwerk gepredikt waarmee wordt gesuggereerd dat er weliswaar strenge normen zijn, maar dat die ook zo nu en dan overschreden kunnen worden. Dat lijkt met elkaar in tegenspraak en deze leden zijn van die overschrijdingen ook niet per definitie voorstander. Volgens deze leden moet leidend zijn dat de uiteindelijke situatie per saldo verbetert en dat moet worden voorkomen dat eerst (het financiële) wordt geïncasseerd en vervolgens de financiële inzet voor de compensatie achterwege blijft dan wel ontoereikend is. Deze leden vragen graag een reactie op dit punt.

De leden van de PvdA-fractie merken op dat de brief lijkt te suggereren dat wij al goed op weg zijn. Deels is er volgens de leden van deze fractie inderdaad reden tot optimisme, maar het is volgens deze leden een misvatting dat alle problemen grotendeels zijn opgelost. Er blijven zorgen over de lucht- en waterkwaliteit. Ook ontstaan er nieuwe vragen, bijvoorbeeld in de ondergrond rond warmte-koude-opslag, aardwarmte-winning en eventuele schaliegaswinning. Daarnaast zijn er volgens deze leden serieuze vragen te stellen over de risico's van moderne technieken als gentech, synthetische materialen en nanotechnologie. Hierbij valt ook te denken aan drama's zoals de Q-koorts, de MRSA-bacterie en daarmee samenhangend het antibioticagebruik in de veeteeltsector. Tot slot zijn er volgens deze leden risico's rond waterverontreiniging zoals hormonen, gewasbeschermingsmiddelen en de resten van medicijnen. En er blijven risico's rond (laagfrequent) geluid en elektromagnetische straling. De leden van deze fractie vragen de staatssecretaris te reageren op deze risico's en expliciet aan te geven op welke manier deze het hoofd worden geboden.

De leden van de PVV-fractie vragen hoe het milieubeleid en het «duurzaam denken» verder geïntegreerd moeten worden. De leden van deze fractie vragen voorts of het milieubeleid dan niet getransformeerd wordt tot een totalitaire gedachte die de staatssecretaris zo graag voor ogen heeft.

De leden van de PVV-fractie herinneren zich een overheids campagne van vroeger. Toen was het credo: «Een beter milieu begint bij jezelf.» De leden van deze fractie vragen waar de eigen verantwoordelijkheid in deze modernisering is gebleven. Deze leden vragen voorts of deze staatssecretaris het vertrouwen in de mensen en het bedrijfsleven definitief heeft verloren.

De leden van de CDA-fractie pleiten voor een veelzijdig, realistisch en helder milieubeleid. Volgens de leden van deze fractie is het voor de toekomst van onze kinderen noodzaak dat wij hoge prioriteit geven aan het bewaken en verbeteren van onze leefomgeving. Voor deze leden is daarbij belangrijk dat de samenleving zelf, gemeenten en provincies en inwoners, hun verantwoordelijkheid kunnen pakken en kunnen bijdragen.

De leden van de CDA-fractie vragen wat nieuw is onder de zon. De leden van deze fractie zijn voorstander van samenwerking, zoals dat onder andere in Green Deals wordt vormgegeven. Samenwerking tussen overheden, ondernemers en maatschappelijke partijen zijn volgens deze leden de basis voor effectief en gedragen beleid. Dit is echter niet nieuw. Noch zijn acties om de kwaliteit van de leefomgeving te verbeteren nieuw. Deze leden horen graag van de staatssecretaris wat «modernisering» daadwerkelijk inhoudt. Deze leden zien liever een daadwerkelijke aanpak dan letters op papier.

De leden van de D66-fractie lezen dat de staatssecretaris een «nieuwe aanpak» en een «modernisering van instrumenten» wil hanteren. De leden van deze fractie vragen de staatssecretaris nader in te gaan op de vraag in hoeverre de voorliggende «Aanpak Modernisering Milieubeleid» werkelijk een nieuwe richting in slaat en in hoeverre het een opsomming en herhaling van reeds gezette stappen is.

De leden van de D66-fractie missen in de «Aanpak Modernisering Milieubeleid» de algemene doelstellingen die het milieubeleid moet realiseren. De leden van deze fractie vragen de staatssecretaris om nader uiteen te zetten wat voor haar de stip aan de horizon is waar de «Aanpak Modernisering Milieubeleid» naar toewerkt.

De leden van de D66-fractie zien voor het milieubeleid een sterke samenhang met andere ministeries, vooral het ministerie van Economische Zaken. De leden van deze fractie vragen de staatssecretaris op welke manier het landbouwbeleid en het energiebeleid worden geïntegreerd in de «Aanpak Modernisering Milieubeleid».

De leden van de ChristenUnie-fractie onderschrijven de focus op klimaat en energie, duurzaam gebruik van grondstoffen en gezonde en veilige leefomstandigheden. Wel vragen de leden van deze fractie aandacht voor nieuwe vraagstukken. In de agenda wordt gesproken over nanotechnologie maar deze leden missen aandacht voor het thema straling door de telecomsector. Andere landen, zoals recent nog België, hebben vanuit het voorzorgprincipe op dit gebied maatregelen genomen, met name met betrekking tot reclame voor telefoons gericht op kinderen en verplichte publicatie van stralingswaarden op verpakkingen. Deze leden vragen of de staatssecretaris in Nederland ook voornemens is dergelijke maatregelen te nemen.

Relatie met andere milieupgaven

De leden van de PvdA-fractie steunen het programma Van Afval naar Grondstof¹ van harte. De leden van deze fractie missen echter een aanpak om de keten in de circulaire economie in Nederland sluitend te maken. Enerzijds wordt volgens deze leden meer ingezet op gescheiden inzamelen, anderzijds geldt bijvoorbeeld dat de recyclen in Nederland nog onvoldoende gebeurt. Deze leden vragen welke concrete acties de staatssecretaris wil inzetten om de keten in de circulaire economie sluitend te maken en het bedrijfsleven meer hierin te stimuleren en faciliteren.

De leden van de ChristenUnie-fractie merken op dat gemeenten vragen om meer stappen van de rijksoverheid in de normstelling ten aanzien van afval om te komen tot hogere scheidingspercentages. De leden van deze fractie vragen welke stappen de staatssecretaris gaat zetten aan de voorkant van de keten op het gebied van Ecodesign² en preventie van afval.

De leden van de SGP-fractie vragen wat de nieuwe, onderscheidende elementen in de voorgestelde aanpak zijn die niet in eerdere beleidsbrieven naar voren zijn gekomen. De leden van deze fractie vragen voorts welke tot op heden niet omgezette wissels het kabinet gaat omzetten.

Internationale samenwerking

De leden van de VVD-fractie lezen dat de staatssecretaris in haar brief spreekt over een actievere internationale samenwerking dan voorheen. De leden van deze fractie vragen of de staatssecretaris het met de leden van de VVD-fractie eens is dat milieubeleid internationaal aangepakt moet worden, gezien de grensoverschrijdende aard van het vraagstuk.

De leden van de VVD-fractie lezen dat het nodig is om op rijksniveau en internationaal niveau voortgang te boeken. De leden van deze fractie vragen of niet in eerste instantie internationaal voortgang moet worden geboekt en pas dan moet worden gekeken naar wat dat op rijksniveau betekent.

¹ Kamerstuk 33 043, nr. 15.

² Ecodesign maakt het mogelijk om de milieu-impact van producten vanaf de ontwerp- en ontwikkelingsfase te beperken.

De leden van de VVD-fractie lezen dat een goed werkend Europees emissiehandelssysteem (ETS) hoort bij de nieuwe werkwijze. De leden van deze fractie vragen voorts hoe in de ogen van de staatssecretaris het ETS een goed draaiend systeem moet worden dat ook daadwerkelijk bijdraagt aan de reductie van CO₂-uitstoot. Welke rol hebben subsidies in deze context, die parallel lopen aan ETS, of wellicht concurrerend zijn met ETS, en die ook CO₂-reductie nastreven?

De leden van de VVD-fractie hebben een vraag over een intentieverklaring die samen is ondertekend met de Californische milieuminister, waarin afgesproken is verder samen te werken aan duurzame mobiliteit, klimaat en energie. De leden van deze fractie vragen hoe dit zich verhoudt tot Europees beleid en wat de toegevoegde waarde hiervan is voor Nederland.

De leden van de PvdA-fractie willen dat de kansen voor milieu en duurzaamheid voor de Nederlandse economie ook in het kader van handelsmissies permanent onder de aandacht worden gebracht. Nederland heeft een goed vestigingsklimaat voor innovatief, duurzaam en milieubewust ondernemen. De leden van deze fractie vragen om het stimuleren van de samenwerking in de regio's van de vier o's (overheid, onderzoek, onderwijs en ondernemerschap) op het gebied van innovatie, milieu en duurzaamheid.

De leden van de SP-fractie zijn blij met het feit dat internationale samenwerking prioriteit krijgt. Met name milieubeleid is gediend bij internationale samenwerking en bindende afspraken zijn daarom nodig. De leden van deze fractie vinden dat het volgen van Europese milieuregelgeving echter niet mag verhinderen dat Nederland een beter en duurzamer milieubeleid zal willen voeren. Deze leden nemen dan ook afstand van het omarmen van de mantra «geen nationale koppen op Europese regels». Waarom wordt er vanuit gegaan dat nationale koppen op wetgeving per definitie een slechte zaak zijn?

De leden van de SP-fractie vragen hoe de lijn van de staatssecretaris «om geen nationale koppen op Europese regelgeving te zetten» zich verhoudt tot de op pagina één van de «Aanpak Modernisering Milieubeleid» uitgesproken ambitie om gezondheid centraal te stellen in het milieubeleid.

De leden van de PVV-fractie hebben vraagtekens bij de internationale samenwerking. De leden van deze fractie vragen hoe dat er in de praktijk uit zal zien. Deze leden vrezen dat hier wederom sprake is van overdracht van bevoegdheden aan de bureaucraten in Brussel. Deelt de staatssecretaris de visie van deze leden?

Coalities en samenwerkingsverbanden vormen

De leden van de VVD-fractie vragen de staatssecretaris nader toe te lichten welke rol zij nu precies ziet weggelegd voor de overheid enerzijds en het bedrijfsleven anderzijds. De leden van deze fractie vragen voorts hoe sturend de overheid moet zijn en hoe de staatssecretaris het bedrijfsleven wil stimuleren. Is de staatssecretaris ook voornemens meer dwingende maatregelen richting het bedrijfsleven te nemen?

De leden van de VVD-fractie vragen hoe de staatssecretaris de resultaten van het bedrijfsleven binnen de circulaire economie beoordeelt. Welke rol ziet de staatssecretaris daarin voor de overheid nog verder weggelegd?

De leden van de VVD-fractie lezen de volgende passage over samenwerking in een duurzame samenleving: «Die samenwerking kan op diverse niveaus plaatsvinden, mede afhankelijk van het onderliggende vraagstuk: lokaal, regionaal, nationaal, Europees en waar nodig mondiaal.» De leden van deze fractie vragen waarom er gekozen is voor deze volgorde en of deze volgorde niet in de omgekeerde volgorde (te beginnen bij mondiaal) moet worden geplaatst.

De leden van de PvdA-fractie ondersteunen het streven om duurzame innovaties en milieuvriendelijke investeringen te stimuleren en hiervoor markten te creëren van harte. In dat kader zouden de leden van deze fractie ook graag zien dat de overheid zelf meer werkt aan het uitdragen van een duurzame en milieubewuste organisatie. Zo zou ook het bedrijfsleven meer gestimuleerd kunnen worden, middels samenwerkingsverbanden en duurzaam inkopen, zodat naast maatschappelijk verantwoord ondernemen ook wordt gewerkt aan duurzaam en milieuvriendelijk ondernemen. Deze leden vragen de staatssecretaris op dit punt in te gaan.

De leden van de CDA-fractie vinden het idee van «coalities rond slimme en gezonde steden», zoals beschreven in de «Aanpak Modernisering Milieubeleid», nog erg vaag. De leden van deze fractie vragen of deze coalities bijvoorbeeld ook werken aan het verbeteren van de luchtkwaliteit. Welke concrete doelen worden beoogd door deze coalities? Deze leden vragen voorts of dit een nieuwe overlegstructuur is, en vragen of hier behoefte aan is. Kan de staatssecretaris dit concretiseren? Op wiens initiatief worden deze coalities opgericht en wie worden hierbij betrokken? Betreft het hier een academische exercitie? Deze leden vernemen graag of ook financiële ondersteuning wordt gegeven aan de projecten die voortkomen uit deze coalities.

De leden van de ChristenUnie-fractie zijn van mening dat er in de agenda veel nadruk gelegd wordt op de winst die lokaal kan worden geboekt in de steden. De leden van deze fractie vragen welke handvatten steden hiervoor geboden zullen worden, naast faciliteren en stimuleren. Gemeenten zouden volgens deze leden bijvoorbeeld via benchmarkings-instrumenten en financiële prikkels gesteund kunnen worden.

Duurzame bereikbaarheid en MIRT

Met betrekking tot duurzame bereikbaarheid en het Meerjarenprogramma Infrastructuur, Ruimte en Transport (MIRT) hebben de leden van de VVD-fractie de vraag of de staatssecretaris een beleid nastreeft waarin in eerste instantie naar beter benutten wordt gekeken en pas daarna naar de aanpak van knelpunten op wegen door het verbreden van bestaande of aanleg van nieuwe wegen. De leden van deze fractie vragen of alleen gekeken is naar de MIRT-brief of dat ook de Handelingen van de Kamer zijn meegenomen bij het schrijven van deze passage in de voorliggende brief van de staatssecretaris. Voorts vragen de leden van deze fractie wat aanvullende milieu- en duurzaamheidsopgaven kunnen betekenen voor het MIRT? Hoe verhoudt zich dit met de Omgevingswet, de m.e.r. (milieueffectrapportage) en de Tracéwet? Deze leden vragen wanneer de Kamer hierover wordt geïnformeerd. Ook vragen deze leden of beter benutten ook geldt voor niet-wegenprojecten zoals spoor en water.

De leden van de ChristenUnie-fractie constateren dat onderzocht wordt of milieu en duurzaamheid ook een plek kunnen krijgen in het MIRT. De leden van deze fractie zien uit naar de resultaten van dit onderzoek. Deze leden vragen daarbij ook naar de ruimtelijke inpassing te kijken van grote infrastructurele projecten. Is het kabinet voornemens om terug te komen

op het uitgangspunt van de afgelopen jaren dat er geen ruimte is voor bovenwettelijke inpassingsmaatregelen?

De leden van de ChristenUnie-fractie lezen dat in de nieuwe brede MIRT-onderzoeken ook wordt gekeken naar creatieve en slimme oplossingen om te komen tot duurzame vormen van mobiliteit. De leden van deze fractie geven in dit verband in overweging om de Ladder voor duurzame verstedelijking, zoals opgenomen in de Structuurvisie Infrastructuur en Ruimte en het Besluit Ruimtelijke Ordening, verder te differentiëren. De ladder bestaat nu uit slechts drie treden. De derde trede gaat er vanuit dat indien herstructurering of transformatie van bestaand stedelijk gebied onvoldoende mogelijkheden biedt om aan de regionale, intergemeentelijke vraag te voldoen dat betrokken overheden beoordelen of «de ontwikkeling zo kan worden gerealiseerd dat deze passend multimodaal ontsloten is of als zodanig wordt ontwikkeld.» Het is volgens deze leden nogal een verschil of hierbij wordt aangesloten bij bestaande infrastructuur of dat er nieuwe infrastructuur moet worden ontwikkeld. Ook maakt de ladder nog geen onderscheid tussen duurzame en minder duurzame vormen van mobiliteit zoals in de nu voorliggende agenda Modernisering Milieubeleid wel wordt gedaan. De leden van de ChristenUnie-fractie vragen daarom of de staatssecretaris bereid is deze intenties om te zetten in een concrete versterking van de Ladder voor duurzame verstedelijking door uitbreiding van het aantal treden.

Duurzame ruimtelijke inrichting en bebouwing

De leden van de SP-fractie zijn blij met de benadering van een integrale aanpak bij nieuwe vormen van gebiedsontwikkeling, die ook aan zal sluiten bij de ambities op het gebied van gezondheid, veiligheid, groene groei, circulaire economie, duurzame mobiliteit en klimaat. De leden van deze fractie missen echter een evaluatie van de werking van de Ladder van duurzame overheidsontwikkeling (voorheen genaamd SER-ladder). Deze leden horen graag de visie van de staatssecretaris op de overprogrammering bij de uitbreiding van bedrijventerreinen, winkelcentra, kantorenlocaties en woningbouw. Voor een deel zal er volgens deze leden zeker geen ruimte meer zijn voor de ontwikkelbehoefte van gemeenten. Naar de mening van deze leden zullen er daarom kaders en regels gesteld moeten worden voor uitbreiding van bedrijven en woningen. Provincies geven volgens deze leden aan behoefte te hebben aan regie vanuit het Rijk. De indruk van de leden van deze fractie is dat het kunnen ingrijpen door middel van een inpassingsplan en/of proactieve aanwijzing door provincies als onvoldoende middelen wordt ervaren.

De leden van de SP-fractie missen in de «Aanpak Modernisering Milieubeleid» een doorlichting van fiscale maatregelen. Naast fiscaliteit zoals de groene stimuleringsmaatregelen zijn er naar de mening van de leden van deze fractie ook fiscale maatregelen die duurzame (gebieds)ontwikkeling in de weg kunnen staan, zoals bijvoorbeeld de fiscale aftrek van leegstand van kantoren. Deze leden vernemen graag of, en zo ja op welke wijze, ook fiscale maatregelen doorgelicht worden, om zo te komen tot een modernisering van milieumaatregelen.

Gezonde en veilige leefomgeving

De leden van de PvdA-fractie zien de aandacht voor het milieu niet alleen in het belang voor de gezondheid van de mensen, maar ook voor natuur en biodiversiteit. De leden van deze fractie vragen daarom of nog wel aandacht besteed wordt aan die milieuproblemen die géén of geen directe volksgezondheidseffecten hebben, maar voor natuur en milieu van groot

belang zijn, zoals verzuring (ammoniak), plastic zakjes, plastic soep, zwerfafval, statiegeld, waterkwaliteit/Kaderrichtlijn water, etc.

De leden van de PvdA-fractie vinden het goed dat de staatssecretaris onderzoekt of er op het gebied van gezondheid en milieu, en dan met name gerelateerd aan de intensieve veehouderij, nog lacunes bestaan. De leden van deze fractie zijn het helemaal eens met de constatering dat ook wanneer de formele normen gehaald zijn, de kwaliteit van onder meer lucht, bodem en water nog altijd negatieve gevolgen kan hebben voor de gezondheid van mensen en dat normstelling een belangrijk instrument blijft om de basiskwaliteit te waarborgen wat betreft gezondheid en veiligheid in de fysieke leefomgeving. Deze leden zijn echter benieuwd wanneer de staatssecretaris zoals toegezegd de door de Gezondheidsraad aanbevolen norm voor endotoxinen (celwandresten van bacteriën) zal uitwerken en vast zal leggen in regelgeving, zodat deze ter bescherming van de gezondheid van omwonenden van veehouderijen kan worden toegepast bij het verlenen van de omgevingsvergunning milieu.

De leden van de PvdA-fractie zijn benieuwd naar het standpunt van de staatssecretaris over het feit dat een aanzienlijk deel van de veehouderijen niet verplicht is een omgevingsvergunning aan te vragen en decentrale overheden daardoor niet voldoende de mogelijkheid hebben om gezondheidscriteria te toetsen in de vergunningverlening.

De leden van de SP-fractie constateren dat in de brief «Aanpak Modernisering Milieubeleid» wordt gesteld dat «aandacht en acties nodig blijven om de kwaliteit van de leefomgeving – en daarmee de volksgezondheid – verder te verbeteren.» De leden van deze fractie begrijpen in dit kader niets van de vele experimenten die binnen de Crisis- en herstelwet worden toegestaan, waar met name ruimte geboden wordt om bij bouwopgaven voor de duur van tien tot vijftien jaar niet te hoeven voldoen aan milieueisen.

Luchtkwaliteit

De leden van de VVD-fractie lezen dat de luchtkwaliteit met sprongen vooruit is gegaan, maar dat er desondanks nog steeds knelpunten zijn. De leden van deze fractie vragen of de staatssecretaris kan aangeven hoe schoon de lucht volgens haar moet zijn en tegen welke maatschappelijke kosten, zeker met het oog op achtergrondconcentraties die niet uit te sluiten zijn.

De leden van de VVD-fractie lezen dat aanscherping van de normen voor luchtkwaliteit in EU-verband nog lang op zich zal laten wachten en dat er daarom naar andere wegen voor een schonere lucht moet worden gezocht. De leden van deze fractie lezen tevens dat onderzoek aantoont dat het verkeer een relatief grote bijdrage levert aan de negatieve effecten op gezondheid en dat de in de EU gehanteerde normen op zich een goed uitgangspunt zijn om het aantal schadelijke deeltjes in de lucht terug te dringen. Deze leden vragen of de staatssecretaris een aanpak wil realiseren met doelstellingen die verder gaan dan de Europese norm voor wat betreft roetemissies.

De leden van de VVD-fractie vragen, met betrekking tot de veehouderij, wat de staatssecretaris beoogt met de aanvulling van de traditionele benadering via regelgeving en vergunningprocedures met gebiedsgerichte aanpak, waarbij gemeenten in samenspraak met veehouderijbedrijven bekijken wat in het betreffende gebied de beste manier is om de luchtkwaliteitsproblemen zo snel mogelijk op te lossen. De leden van deze fractie vragen voorts of het de bedoeling van deze insteek is om ruimte te

bieden voor ontwikkeling of dat dit enkel gericht is op de luchtkwaliteit. En hoe verhoudt deze aanpak zich tot de Programmatische Aanpak Stikstof (PAS)?

De leden van de VVD-fractie vragen wanneer in de steden op alle locaties de doelstellingen met betrekking tot luchtkwaliteit worden gehaald als er geen aanvullende maatregelen worden genomen.

De leden van de PvdA-fractie verzoeken de staatssecretaris nader in te gaan op de aanpak van hardnekkige knelpunten met betrekking tot luchtkwaliteit in specifieke zwaarbelaste gebieden met intensieve veehouderij.

De leden van de PvdA-fractie zijn verder benieuwd hoe de staatssecretaris de traditionele benadering via regelgeving en vergunningprocedures zal aanvullen met een gebiedsgerichte aanpak waarbij gemeenten in samenspraak met veehouderijbedrijven bekijken wat in het betreffende gebied de beste manier is om de luchtkwaliteitsproblemen zo snel mogelijk op te lossen. De leden van deze fractie vragen of de decentrale overheden wel een goede onderhandelingspositie hebben om de veehouderij ertoe te bewegen de luchtkwaliteitsproblemen vrijwillig op te lossen. Deze leden zijn benieuwd of er juist geen aanvullende wettelijke instrumenten nodig zijn om veehouderijbedrijven ertoe te bewegen luchtkwaliteitsproblemen zo snel mogelijk op te lossen. Deze leden verzoeken de staatssecretaris op korte termijn in overleg te gaan met de decentrale overheden als het gaat om de maatwerkoplossingen voor de fijnstofproblematiek die de intensieve veehouderij volgens deze leden veroorzaakt. Deze leden zijn benieuwd wanneer de staatssecretaris dit zal doen en doen de suggestie voor een landelijke norm voor volksgezondheid bij intensieve veehouderij.

De leden van de PvdA-fractie zijn benieuwd wanneer de staatssecretaris, zoals eerder aangekondigd in het Besluit ammoniakemissie huisvesting veehouderij, eisen ten aanzien van de emissie van fijnstof uit pluimveestallen zal opnemen.

De leden van de SP-fractie zijn benieuwd te vernemen wat de concrete plannen zijn om de hardnekkige knelgevallen en de overbelaste gebieden rondom intensieve veehouderij als het gaat om luchtkwaliteit, te verbeteren. De leden van deze fractie vragen of het ontwerpbesluit inzake deze problematiek nog aan de Kamer wordt gestuurd.

De leden van de SP-fractie zijn het eens met wat in de «Aanpak Modernisering Milieubeleid» geschreven wordt over onderzoek dat uitwijst dat verkeer (met name door uitstoot van roetdeeltjes) een relatief groot effect heeft op de luchtkwaliteit, en daarmee een relatief grote bijdrage levert aan de negatieve effecten op de gezondheid. Daarnaast constateren de leden van deze fractie dat de staatssecretaris het pleidooi van het Planbureau voor de Leefomgeving (PBL) om meer aandacht te vestigen op de beoogde effecten van milieubeleid dan aan het voldoen aan de regels, die onder meer zijn afgesproken op Europees niveau. Deze leden zijn voorts benieuwd of deze redenering ook in de toekomst wordt nagevolgd: dat het niet zozeer de vraag is of de normen voor PM10 ter plekke overschreden worden, en dat dit bepalend moet zijn voor de vraag of er bij een snelweg of provinciale weg gebouwd mag worden, maar dat het überhaupt niet verstandig is voor kwetsbare groepen dat de normen worden overschreden. Deze leden vragen of de staatssecretaris bereid is een bouwverbod op te nemen voor kwetsbare functies, waaronder scholen, kinderdagverblijven en zorginstellingen binnen een straal van 300 meter van een snelweg of 50 meter van een provinciale weg.

De leden van de CDA-fractie constateren dat wat betreft de verbetering van de luchtkwaliteit de motie Holtackers / Van Veldhoven³ in feite niet is uitgevoerd. Het bieden van een instrumentarium gaat volgens de leden van deze fractie verder dan een verwijzing naar het Nationaal Samenwerkingsprogramma Luchtkwaliteit (NSL). Deze leden vragen de staatssecretaris waarom zij er niet voor kiest meer uniforme handvaten te bieden zodat voornamelijk steden de aanhoudende knelpunten ten aanzien van luchtkwaliteit kunnen aanpakken. Ondanks het NSL zijn er namelijk nog steeds knelpunten die volgens deze leden meer aandacht behoeven. Er wordt in sommige steden nauwelijks voldaan aan de Europese normen, laat staan dat deze normen worden aangescherpt. Deze leden vragen de staatssecretaris hoe we een stap verder kunnen maken. Zou de staatssecretaris, bijvoorbeeld vanuit de ervaringen die zijn opgedaan in het NSL, in samenwerking met gemeenten een korte lijst met «best practices» kunnen opstellen? Deze leden vragen daarnaast met welke steden wordt gewerkt aan een set van aanvullende maatregelen en wat deze maatregelen inhouden.

Geluid

De leden van de VVD-fractie lezen op het gebied van geluid dat de inzet van de innovatieve maatregelen effect heeft. De leden van deze fractie vragen of de staatssecretaris kan aangeven wie die maatregelen heeft geïnitieerd en geregeld. Is dat de overheid, Europa of de markt? Deze leden lezen voorts dat er met name rondom de steden nog geluidsproblemen bestaan. Deze leden vragen de staatssecretaris of zij dit inzichtelijk kan maken. Wat is de doelstelling van de acties die de staatssecretaris nu gaat ondernemen als het gaat om het terugdringen van de geluidsbelasting? Is de focus alleen gericht op de auto of breder? Indien alleen gericht op de auto, dan horen deze leden graag welke opties voorliggen en wat daarvan de financiële consequenties zijn. Hoe verhoudt deze inzet zich tot de programma's Swung (Samen Werken in de Uitvoering van Nieuw Geluidbeleid) 1 en 2?

De leden van de SP-fractie constateren dat de «Aanpak Modernisering Milieubeleid» spreekt van ontwikkelingen omtrent de Omgevingswet en Swung waarbij er gezocht zal worden naar tot nu toe onvoldoende gebruikte mogelijkheden inzake geluidsregels. De leden van deze fractie lezen dat er een onderzoek wordt gestart naar mogelijke geluidsmaatregelen en te behalen effecten in brede zin. Deze leden vragen om, vooruitlopend op dit onderzoek, meer over dit onderwerp te vernemen van de staatssecretaris.

Externe veiligheid en (nieuwe) risico's

De leden van de PvdA-fractie vragen of hun conclusie klopt dat de staatssecretaris ervoor kiest om de verantwoordelijkheid voor verontreinigingen en externe veiligheidsrisico's niet alleen bij de overheid te leggen. De leden van deze fractie vinden het goed om de aansprakelijkheid bij producenten te leggen maar vinden dat de burger moet kunnen vertrouwen op de overheid als eindverantwoordelijke.

De leden van de ChristenUnie-fractie zijn benieuwd naar het nieuwe afwegingskader voor veiligheids- en risicovraagstukken. Absolute veiligheid bestaat volgens de leden van deze fractie niet en dat vraagt een nuchtere analyse. Maar juist vanwege de enorme impact die volgens deze leden optreedt wanneer een risico zich ondanks de kleine kans toch voordoet wijzen deze leden er wel op dat juist bij ruimtelijke vraagstukken

³ Kamerstuk 30 175, nr. 144.

over locaties van gevaarlijke bedrijven het voorzorgprincipe extra belangrijk is. In de agenda wordt een verband gelegd met de Ladder voor duurzame verstedelijking. Deze leden vragen of deze ladder niet te vrijblijvend is om geschikt te zijn voor veiligheidsvraagstukken.

Bodem- en waterkwaliteit

De leden van de PvdA-fractie stellen vast dat de staatssecretaris spreekt over duurzaamheid en over vereenvoudiging van regelgeving. De leden van deze fractie vragen of de staatssecretaris kan aangeven hoe in het milieubeleid de drinkwatervoorziening als doelstelling duurzaam wordt veiliggesteld, zodat het een bijdrage kan leveren aan de volksgezondheid. Voorts vragen de leden van deze fractie of de staatssecretaris kan aangeven hoe in de veiligstelling van een duurzame drinkwatervoorziening voor de zorg en de ruimtelijke bescherming van grond- en oppervlaktewater en infrastructuur wordt voorzien. Ook vragen deze leden in hoeverre aandacht wordt besteed aan het voorzorgbeginsel en het beginsel de vervuiler betaalt als uitgangspunt voor het milieubeleid.

In het kader van het terugdringen van normoverschrijdingen ten aanzien van gewasbeschermingsmiddelen zijn de leden van de SP-fractie benieuwd te vernemen welke wettelijke mogelijkheden er zijn om, indien er structurele overschrijdingen zijn van bepaalde bestrijdingsmiddelen in het oppervlaktewater (zoals bijvoorbeeld imidacloprid) de vergunning op te schorten, in te trekken of aan te passen. De leden van deze fractie vragen voorts hoe de procedure hiertoe in elkaar steekt? Is hier al eens gebruik van gemaakt en zo nee, waarom niet? En zo ja: wanneer en hoe?

De leden van de SP-fractie missen bij riool- en afvalwaterbeheer aandacht voor de problematiek van geneesmiddelen in drinkwater en milieu. De leden van deze fractie verzoeken dit op te nemen in de «Aanpak Modernisering Milieubeleid.»

De leden van de SP-fractie constateren dat drinkwater bij de Structuurvisie Infrastructuur en Ruimte (SVIR) niet is opgenomen als nationaal belang. Bij de behandeling van de SVIR is slechts de definitie van zoetwater verduidelijkt als het gaat om drinkwater (en industriewater). Verder vermeldt de tekst van de SVIR: «Daarnaast zal ik in de Rijksstructuurvisie Ondergrond onderzoeken of drinkwaterwinning uit de ondergrond van nationaal belang is en welke consequenties dat heeft voor bovengrondse functies.» In de aangepaste planning van de Structuurvisie Ondergrond wordt opnieuw bezien of «de winning van grondwater voor drinkwater van nationaal belang is, waarmee dat belang op Rijksniveau afgewogen kan worden ten opzichte van andere nationale belangen die in de ondergrond voorkomen.» De leden van de SP-fractie missen een duidelijke afweging inzake het wel of niet tot nationaal belang verklaren van drinkwater en dringen daarom aan op een strategie voor duurzame veiligstelling van voldoende en kwalitatief hoogstaand grondwater. Daarnaast dringen de leden van deze fractie erop aan drinkwater van nationaal belang te verklaren.

Ten aanzien van gewasbeschermingsmiddelen buiten de landbouw vragen de leden van de CDA-fractie hoe de aanpak van de staatssecretaris zich verhoudt tot de Europese laagrisicomiddelen die nog in ontwikkeling zijn. De leden van deze fractie vragen voorts hoe de staatssecretaris voorkomt dat producten worden verboden, die gemaakt zijn op basis van stoffen die Europees uitdrukkelijk aanbevolen en toegestaan gaan worden door middel van de lijst van laagrisicostoffen.

De leden van de ChristenUnie-fractie ondersteunen het uitgangspunt om milieuproblemen zoveel mogelijk via bronbeleid aan te pakken omdat dit vaak efficiënter en kosteneffectiever is dan zogenaamde «end of pipe»-oplossingen. De leden van deze fractie missen in het milieubeleid echter aandacht voor medicijnresten in het oppervlaktewater. Ook voor deze problematiek is het volgens deze leden mogelijk om bronmaatregelen met alle ketenpartners af te spreken. Verder kunnen hiervoor volgens deze leden stroomgebiedgewijs afspraken worden gemaakt met buurlanden. Deze leden vragen de staatssecretaris of zij aan kan geven waarom de problematiek van geneesmiddelen en waterkwaliteit geen onderdeel uitmaakt van de aanpak modernisering milieubeleid. Wat gaat de staatssecretaris voor de aanpak van deze problematiek doen, zowel op nationaal als op Europees niveau?

De leden van de ChristenUnie-fractie memoreren dat op 25 juni 2013 de staatssecretaris een brief heeft gestuurd over de aanpak van geneesmiddelen in drinkwater en milieu.⁴ In deze brief is een overleg aangekondigd met de watersector, waaronder de waterschappen, om te komen tot doelmatige maatregelen gericht op geneesmiddelen in de afvalfase. De leden van deze fractie vragen wanneer dit overleg plaatsvindt en of de Kamer ruim voor het algemeen overleg Waterkwaliteit van 11 juni 2014 een verslag kan ontvangen van het overleg met de watersector, inclusief een voortgangsrapportage van de andere aangekondigde acties in de voorgenoemde brief.

De leden van de ChristenUnie-fractie memoreren dat op 18 maart 2014 de Organisatie voor Economische Samenwerking en Ontwikkeling (OESO) een rapport⁵ heeft uitgebracht over de toekomstbestendigheid van het Nederlandse waterbeheer. De OESO doet aanbevelingen over hoe het waterbeheer in Nederland nog verder verbeterd kan worden. De leden van deze fractie vragen op welke manier de staatssecretaris de conclusies van de OESO betreft bij de aanpak van het milieubeleid.

Vernieuwen instrumenten van milieubeleid

Omgevingsrecht

De leden van de VVD-fractie vragen hoe deze milieubrief zich verhoudt tot de nieuwe Omgevingswet die aanstaande is. De leden van deze fractie vragen voorts of de wet- en regelgeving hiermee slechts toegankelijker gemaakt wordt of ook eenvoudiger, zoals de Omgevingswet ten doel heeft.

De leden van de PvdA-fractie merken op dat in de Omgevingswet gezondheid nu juist niet als standaard te toetsen belang wordt opgenomen. De leden van deze fractie stellen daarom vast dat de Omgevingswet en de modernisering van het milieubeleid daarmee niet erg congruent lijken zijn. Deze leden vragen graag een reactie op dit punt.

De leden van de PvdA-fractie vragen voorts of dit milieubeleid ook het uitgangspunt wordt in de Structuurvisie Ondergrond.

Normstelling

De leden van de PvdA-fractie stellen vast dat de Europese normstelling op zich goed is, maar soms helaas de achterblijvers volgt. Er zijn volgens de leden van deze fractie bijvoorbeeld goede redenen om bepaalde pesti-

⁴ Kamerstuk 27625, nr. 305.

⁵ Water Governance in the Netherlands: Fit for the future?

ciden uit Nederland te weren, ook al worden ze in bijvoorbeeld Bulgarije nog wel toegestaan. Deze leden stellen voor dat Nederland in dit soort gevallen zelf aanvullende normen mag stellen om omwonenden en het lokale milieu te beschermen. Hoe kijkt de staatssecretaris hier tegenaan?

De leden van de PvdA-fractie merken op dat er voor wordt gekozen om de overheid op verschillende plekken, verschillende rollen te laten innemen. De leden van deze fractie zijn het met de aangegeven rollen eens, maar vragen toch een nadere toelichting op het volgende. Het is volgens deze leden logisch dat op plekken waar bijvoorbeeld lokale duurzaamheidsinitiatieven ontstaan de overheid goed een faciliterende en stimulerende rol kan spelen. Deze leden stellen echter wel vast dat bij potentieel gevaarlijke activiteiten een normstellende rol van de overheid gewenst is. Deze leden vragen de staatssecretaris dit te bevestigen. Het voordeel van een dergelijke norm is volgens deze leden ook dat er een gelijkspelveld ontstaat en bedrijven worden gedwongen te innoveren. Ziet de staatssecretaris dit ook op deze manier? Deze leden vragen graag een reactie op dit punt.

De leden van de SP-fractie verwijzen naar de vraag of «er op het gebied van gezondheid en milieu, en dan met name gerelateerd aan de intensive veehouderij, nog lacunes bestaan.» Daarbij verwijzen de leden van deze fractie graag naar het door hen ingediende initiatiefvoorstel «Een gezonde veehouderij»⁶ inzake agrarische activiteiten en volksgezondheid.

De leden van de SP-fractie vragen of de staatssecretaris bereid is de verspreiding van antibioticaresistente bacteriën vanuit de veehouderij te onderzoeken en, waar deze een potentieel risico vormen, tegen te gaan met eenvoudig uit te voeren maatregelen zoals het periodiek reinigen van drinkwatersystemen, het periodiek reinigen van stallen van met name vleeskuikens met behulp van aangezuurde zoutoplossing en het stellen van regels voor het afvoeren van afvaldrab uit luchtwassers.

De leden van de D66-fractie lezen dat de staatssecretaris het stelsel van normen gaat evalueren. De leden van deze fractie vragen de staatssecretaris om aan te geven welke «nieuwe accenten» zij wil leggen, welke criteria zij bij de evaluatie voor de normen hanteert en langs welke «lijnen» zij de normen wil leggen. Ook vragen deze leden hoe de Kamer hierover wordt geïnformeerd.

Modernisering regelgeving

De leden van de VVD-fractie vragen de staatssecretaris of zij voornemens is om aanvullende beprijzingsmaatregelen te nemen. Zo ja, welke maatregelen zijn dit en met welke doelstelling en beoogd effect worden ze genomen?

De leden van de PvdA-fractie stellen vast dat één van de doelen vereenvoudiging of zelfs vermindering van regelgeving is. Hier hebben de leden van deze fractie geen principieel bezwaar tegen, maar deze leden pleiten vooral voor bruikbare en inzichtelijke regels. De oplossing ligt volgens deze leden vaak niet in vereenvoudiging, maar in het toegankelijker maken van regels. In dat kader steunen deze leden het opnemen van alle regels in één wet. Op die manier krijgen burgers, ontwikkelaars in een oogopslag te weten waar ze aan toe zijn. De leden van de PvdA-fractie zijn van mening dat inzicht ook te verbeteren is door complexe, locatie specifieke regels op digitale wijze en gebiedsspecifiek inzichtelijk te maken, bijvoorbeeld middels een «digitale breinaald»: een kaart waarop

⁶ Kamerstuk 33 792.

per locatie door iedereen inzicht kan worden verkregen in vigerende regels, mogelijkheden en beperkingen. Ziet de staatssecretaris op dit punt mogelijkheden?

De leden van de PvdA-fractie stellen vast dat er nog meer mogelijkheden zijn om het gedrag van burgers en bedrijven te beïnvloeden. Te denken valt aan het gebruik van nudging⁷. De leden van deze fractie vragen hoe de staatssecretaris tegen deze vorm aan aankijkt.

De leden van de PvdA-fractie stellen vast dat bij de «Aanpak Modernisering Milieubeleid» de staatssecretaris een nieuwe aanpak voorstelt, waarbij ze enerzijds milieu en duurzaamheid wil integreren en anderzijds nieuwe coalities en samenwerkingsverbanden wil vormen om duurzame economische en maatschappelijke ontwikkelingen te stimuleren. De leden van deze fractie zijn van mening dat hierbij de inzet van prijsinstrumenten, zoals groene heffingen, belastingen en verwijderings-/recyclingsbijdragen, ook een belangrijke bijdrage kunnen leveren voor het bereiken van milieudoelstellingen. Deze leden vragen dan ook om bij deze nieuwe aanpak een actiepunt op te nemen voor een voorstel van modernisering van groene prijsinstrumenten met als hoofddoel om meer milieudoelstellingen te kunnen behalen, zoals hierboven is aangegeven.

De leden van de SP-fractie zouden graag enkele voorbeelden vernemen waarbij de wet- en regelgeving van het zogenaamde «oude milieubeleid» de noodzakelijke aanpak en daarbij horende innovaties in de weg zitten.

De leden van de SP-fractie zijn geen voorstander van de afschaffing van het dierrechtenstelsel. De leden van deze fractie zien het dierrechtenstelsel graag gehandhaafd, echter gemoderniseerd in de vorm van een vergunningstelsel. Deze leden vragen of het huidige dierrechtensysteem hiertoe gemoderniseerd kan worden of dat dit beter vorm kan krijgen middels een nieuw wettelijk kader. Deze leden zien graag dat deze door hen gewenste diervergunningen preferentieel en voor een sterk gereduceerd tarief worden uitgegeven aan duurzame en diervriendelijke veehouders. Deze leden vragen voorts wat de mogelijkheden zijn om deze principes in het huidige dierrechtensysteem toe te passen.

De leden van de SP-fractie vragen waarom er – bij het vervallen van de Europese melkquota – niet voor gekozen is om nieuwe ontwikkelingen enkel toe te staan en vergunningen slechts dan te geven als er weidegang wordt toegepast door de boer. Immers, weidegang is volgens de leden van deze fractie niet alleen goed voor de koe en voor de boer maar ook beter voor het milieu. Deze leden vragen voorts waarom de gangbare wetenschappelijke definities van grondgebondenheid niet worden gebruikt.

De leden van de SP-fractie zijn benieuwd te vernemen wanneer de toegezegde onderzoeken ten aanzien van het verbieden van het gebruik van gewasbeschermingsmiddelen buiten de landbouw naar de Kamer gestuurd wordt. De leden van deze fractie vermoeden dat er sprake moet zijn van een misverstand, daar het in dit kader genoemde tijdstip van februari dit jaar reeds achter ons ligt.

Ten aanzien van de Green Dealaanpak hebben de leden van de CDA-fractie een specifieke vraag over innovatieve technieken waarbij geïoniseerde lucht in water/lucht wordt gebruikt om schadelijk chemicaliën te beperken. Volgens de leden van deze fractie is er een probleem

⁷ Een nudge is een verandering van de keuzearchitectuur die het gedrag van mensen in een voorspelbare richting verandert.

in de wet- en regelgeving doordat deze technieken worden bestempeld als biocide in lijn met Europese regelgeving. Deze leden vragen de staatssecretaris welke mogelijkheden zij ziet voor een algemene vrijstelling (nationaal en/of Europees) om deze techniek mogelijk te maken. Zo nee, waarom niet?

De leden van de D66-fractie lezen dat de staatssecretaris het belang van goed werkende prijsinstrumenten en groene belastingen erkent. De leden van deze fractie vragen de staatssecretaris om aan te geven bij welke onderdelen en grondstoffen zij nog lacunes ziet en op welke manier zij daar in Nederland en in Europa mee aan de slag gaat.

De leden van de SGP-fractie krijgen regelmatig signalen van ondernemers dat zij niet goed met milieuregelgeving uit de voeten kunnen. Volgens deze ondernemers is het vaak onduidelijk welke normen en regels op welk moment gelden en waarom er wel of niet gehandhaafd wordt. De leden van deze fractie vragen of de staatssecretaris hier oog voor heeft. Wordt het beter werkbaar maken van milieuregelgeving voor bedrijven een belangrijk onderdeel van de voorgestelde modernisering van het milieubeleid? Zo ja, hoe?

De leden van de SGP-fractie zijn van mening dat regelgeving en normstelling belangrijk instrumenten vormen om milieudoelen te realiseren. Om regelgeving en normstelling hanteerbaar te maken wordt in het milieubeleid vaak gebruik gemaakt van gedetailleerde en controleerbare voorschriften en forfaitaire normen. De leden van deze fractie merken op dat deze voorschriften en forfaitaire normen niet altijd recht doen aan wat in de praktijk gebeurt en mogelijk is. Deze leden noemen als voorbeeld de reductie van ammoniak in de veehouderij. Een belangrijk instrument volgens deze leden is de aanscherping van emissienormen voor stallen, met bijbehorende emissiefactoren. Naast het stalsysteem speelt echter ook het management van de veehouder volgens deze leden een belangrijke rol bij de emissie van ammoniak. Deze leden zijn echter van mening dat managementmaatregelen maar een heel beperkte plek in de regelgeving hebben, waardoor veehouders gedwongen worden alleen naar het stalsysteem te kijken en er kansen blijven liggen. Verder is het volgens deze leden voor veehouders lastig om innovatieve stalsystemen erkend te krijgen. Ziet de staatssecretaris het probleem dat gedetailleerde voorschriften en forfaitaire normen niet altijd recht doen aan wat in de praktijk mogelijk is? Hoe wil zij hiermee omgaan?

(Gebiedsgericht) maatwerk

De leden van de PvdA-fractie stellen vast dat de staatssecretaris kiest voor de filosofie die ook wordt toegepast bij de Crisis- en herstelwet, namelijk gebiedsgericht maatwerk. De leden van deze fractie zijn geen tegenstander van lokaal maatwerk, maar willen dit alleen onder voorwaarden toestaan. Zo zijn in de Crisis- en herstelwet specifieke projecten aangewezen die maatschappelijke meerwaarde hebben en die niet gerealiseerd dreigen te kunnen worden door knellende milieuregelgeving. Daardoor wordt het mogelijk om op tijdelijke basis af te wijken van bijvoorbeeld geluidsnormen. Deze leden merken op dat in de praktijk eerder al bleek dat het voldoen aan milieunormen vooral als knellend wordt ervaren, omdat deze veel te laat in een planproces worden betrokken. De leden van deze fractie zouden daarom in een vroeg stadium milieuaspecten geïntegreerd willen zien in het ontwerp. Pas als hieraan is voldaan en regels knellen nog steeds, dan is onderhandeling volgens deze leden mogelijk, en dan alleen voor projecten met grote maatschappelijke meerwaarde en onder de voorwaarde dat maximale overschrijdingen in de gaten worden gehouden en deze overschrijdingen tijdelijk zijn.

De leden van de PvdA-fractie vragen de staatssecretaris te reageren op het voorstel om lokaal maatwerk ook andersom te laten gelden, namelijk door gemeenten de mogelijkheid te geven om lokaal strengere normen te stellen. Als voorbeeld dient de stad Utrecht, die een milieuzone wil invoeren om daarmee de lokale luchtkwaliteit te verbeteren.

De leden van de SP-fractie vragen hoe de gebiedsgerichte aanpak eruit ziet, die de staatssecretaris voor ogen heeft. De leden van deze fractie vragen voorts waar deze aanpak zijn wettelijke basis vindt en op basis van welke bevoegdheden een overheid hier mag optreden. Wat zijn de concrete wettelijke mogelijkheden voor gemeenten en provincies om maatregelen te nemen om de uitstoot vanuit de intensieve veehouderij terug te dringen? Wat zijn de concrete wettelijke mogelijkheden voor gemeenten en provincies om de veehouderij op aantallen te reguleren? Wat zijn de wettelijke mogelijkheden van gemeenten en provincies om overlast (stank en emissies) in door intensieve veehouderij overbelaste gebieden aan te pakken? Wat zijn de wettelijke mogelijkheden van gemeenten en provincies om duurzaamheidseisen te stellen als voorwaarde voor uitbreiding en vergunningverlening? Voorts vragen de leden van de SP-fractie in hoeverre het vrijstellen van bepaalde agrarische activiteiten van vergunningplicht in het Activiteitenbesluit de mogelijkheden beperkt voor het aanpakken van stankoverlast en emissies in de veehouderij.

Versterken uitvoering, toezicht en handhaving

Met betrekking tot de werkzaamheden van de Inspectie Leefomgeving en Transport (ILT) hebben de leden van de VVD-fractie de vraag hoe versterking van de adviesrol van de ILT eruit komt te zien. Wordt met het versterken van de rol van de ILT gewacht tot de evaluatie van de Regionale Uitvoeringsdiensten (RUD's)? Zo nee, waarom niet?

De leden van de PvdA-fractie zijn voorstander van een goede uitvoering op het gebied van vergunningverlening, toezicht en handhaving en daarbij is het volgens de leden van deze fractie van belang om te kijken naar de kennis en capaciteit op het werkveld. Als doelmatigheid en effectiviteit van belang is, dan moet er volgens deze leden bijvoorbeeld ook voldoende handhavingscapaciteit zijn. Over dat laatste maken deze leden zich echter grote zorgen. Deze leden zien graag bij de evaluatie van de RUD's dat er ook gekeken wordt naar kwaliteit op het werkvloer. Is er voldoende kennis en handhavingscapaciteit en in hoeverre kunnen RUD's hierin samenwerken?

De leden van de PvdA-fractie vragen blijvende aandacht voor overtredingen, milieucriminaliteit en vooral goede handhaving om dit tegen te gaan.

De leden van de SP-fractie vragen hoe de uitspraak «om eerst de evaluatie van de RUD's af te wachten alvorens een interventiebevoegdheid voor het Rijk te introduceren» zich verhoudt tot de uitspraken op dit gebied als gedaan in de Wijziging van de Wet algemene bepalingen omgevingsrecht (verbetering vergunningverlening, toezicht en handhaving).⁸ In dit wetsvoorstel wordt blijkens de tekst volgens deze leden immers niet gewacht op genoemde evaluatie. De leden van de SP-fractie vragen hier om een verduidelijking.

⁸ Kamerstuk 33 872.

De leden van de ChristenUnie-fractie vragen een onderbouwing van de bezuiniging op het budget voor toezicht op risicovolle bedrijven (subsidie-regeling programmafinanciering Externe Veiligheid) ten gunste van Safety Deals. De leden van deze fractie vragen voorts een reactie op de zorgen van RUD's dat dit zal leiden tot minder menskracht op de toezicht en handhaving.

Financiering en lastendruk

Het is de leden van de VVD-fractie geheel onduidelijk hoe de staatssecretaris haar toekomstige beleid wil financieren. De leden van deze fractie vragen of de staatssecretaris dit inzichtelijk kan maken.

De leden van de VVD-fractie hebben meerdere malen aandacht gevraagd voor de administratieve en financiële effecten van REACH (Registratie, Evaluatie, Autorisatie en restrictie van Chemische stoffen) voor het bedrijfsleven. Hier wordt echter geen aandacht aan besteed in de «Aanpak Modernisering Milieubeleid». De leden van deze fractie vragen of de staatssecretaris dit alsnog kan doen.

De leden van de VVD-fractie vragen een overzicht van welke consequenties de uitvoering van dit beleid voor het bedrijfsleven en de agrarische sector met zich meebrengt en de verwachte effecten met betrekking tot beperkingen in bedrijfsvoering en extra lasten. Voorts vragen de leden van deze fractie op basis waarvan de staatssecretaris van mening is dat onder andere het bedrijfsleven en de rijksoverheid (naast lokale overheden en burgers) elkaar nodig hebben en dan met name of het bedrijfsleven de rijksoverheid nodig heeft.

De leden van de CDA-fractie vragen welke financiële consequenties de «Aanpak Modernisering Milieubeleid» heeft.

II Reactie van de staatssecretaris